

Ønskelige, — det er jo i Virkeligheden hverken at vi skulde følge den i, hvad den har foreslaaet, eller endnu mindre, at vi skulde følge Majoritetten, men egentlig, at Lovforslaget ikke skulde gaa igjennem; det vil med andre Ord sige, at disse Smaaafolk ganske skulle være henviste til sig selv, — naar man ser hen til dette, saa mener jeg, at Minoriteten ganske rolig kunde overlade til disse Smaaafolk at tage Bestemmelse, om de ville gaa ind i denne Kreditforening eller ikke. Jeg maa nu sige, at jeg ingenlunde nærer den Frygt, at der skulde affødes store Tab i denne Kreditforening. Der er allerede gjort opmærksom paa, med hvilken Begjærlighed netop disse smaa Eiendomme søges. Jeg tør maasse ogsaa gjøre det ærede Thing opmærksom paa, at jeg har en vis Erfaring med Hensyn til den Kredit, man kan yde saadanne smaa Eiendomsbestidere. Forholdene have ført det med sig, at jeg gjennem en Række af Aar har havt med flere store Eiendomskomplekser at gjøre. Mels under min Virksomhed og dels ved Andres Medvirning er der solgt omtrent 500 eller rettere 488 Huse; af disse Huse var der i det Hele 231, som vare under 3 Aar. Land, og af dette Antal 36, som ikke havde mere end en Fjortendedel Td. Land. Det vil sige 1000 □ Al., disse ville vel altsaa egentlig være, hvad man kalder jordløse Huse. Et meget stort Antal af disse 231 Huse, som havde under 3 Aar. Land, havde ikke mere end $\frac{1}{2}$ Td. Land; men uagtet disse Salg for en Dels Vedkommende ere foregaaede for mange Aar siden, har der ikke desto mindre ikke været nogen Banffelighed ved at faae saaaal Renter som Afdrag af disse Smaaafolk. Dette synes jeg vidner om, at de ere gode Betalere. Den ærede Formand for Udvalget udtalte, at det maatte blive en overordentlig kostbar Administration, de foreslaaede Kreditforeninger fik. Jeg tror nu, hvad dette angaar, at det meget maa bero paa, paa hvilken Maade man indretter den; men jeg vil dog gjøre en Bemærkning, som jeg tror er berettiget. Jeg skal nemlig henlede Opmærksomheden paa, som jeg sagde før, at det er noget Nytt, der indføres, men det er noget Nytt, som sandelig har et stort og væsentligt Omraade, og jeg tror, at den hidtærende Minister vil erfare, naar denne Sag hensigtsmæssigt og godt sættes i Bevægelse, at mange Kræfter med stor Beredvillighed ville stille sig til den meget ærede Ministers Disposition. Hvor der saaledes er Tale om at gjøre Noget for Almenheden gavnligt, og hvor man ikke, naar Folk tale om det eller skrive om det, risikerer, at man skal blive regnet med til dem, som saaledes søge at flaffe sig en lille Betydning for nogle Døgn eller nogle Maanedes eller maasse for nogle Aar, men derimod kan mene, at Ens Medborgere kun kunne betragte En som en Mand, der stræber at fremme noget Almennyttigt og Gaanligt, saa tror jeg at mange Kræfter, som hidtil havde holdt sig tilbage,

ville vise sig og tilbyde deres Tjeneste. Der er saa Meget at sige om denne Sag, at man har ondt ved at begrænse sig. Jeg kunde som et Modstykke til, hvad den ærede Formand i Udvalget udtalte, idet han søgte at affkræfte os eller at paavise de mange Mangler, som dette Lovforslag havde, have Lyft til at stille frem for de ærede Landssthingsmænds Dine den Rytte og den Gavn, som man tør haabe, at Lovforslaget vil faae. Det er allerede antydet, af hvilken stor Betydning i statsøkonomisk Henseende det er, at disse mange smaa Eiendomme kunne blive drevene en hel Del bedre, og jeg veed ikke, hvorfor man ikke skulde kunne med Grund hengive sig til den Forhaabning, at de virkelig ville blive drevene bedre. Det er vel heller ikke ganske ligegyldigt, om man stiller alle disse Smaaafolk mere selvstændigt overfor den, i hvis umiddelbare Nærhed de bo. Jeg sigter herved f. Ex. til at de kunne faae pløiet etc. etc. Det har en anden Betydning tillige. Thi sæt nu, at der efterhaanden maatte naas en saadan Tilstand, at virkelig Husmænd med noget Jord lærte ret intensjot at dyrke Jorden, saaledes at de kom til at gjøre det til det principale Gjerning og kun det at gaa paa Dagleie til det subsidiære! Hvilken Betydning vilde dette saa ikke faae for en Mængde Smaaafolk paa Landet, som ikke have noget Hus, men som ere rene Arbeidere, at Prisen for deres Arbejde vilde stige, idet Konkurrencen vilde blive mindre. Den ærede Formand udtalte sig med megen Frygt for Statsgarantien og navnlig for den ubetingede Statsgaranti. Den kan nu kaldes i en vis Forstand ubetinget, thi det er umuligt at sige, i hvilken Grad den kan udstrækkes eller vil udstrække sig; men der er dog vist Ingen, som vil sige, at der er stor Fare for, at de Forpligtelser, som Staten her paatager sig til at garantere 4 pCt. af disse Obligationer, nogensinde skulde voxe op til en saadan Betydning, at Staten i mindste Maade kunde have Grund til at beklage sig derover. Det forekommer mig iøvrigt — siden jeg har Ordet, skal jeg bringe det paa Bane — at Staten har paataget sig ganske anderledes vidtgaaende Forpligtelser ligeoverfor Statens forskjellige Borgere og paalagt de enkelte Kommuner ganske anderledes vidtgaaende Forpligtelse, end her er Tale om. Jeg sigter herved til Grundlovens § 84. Der staar i § 84: „Den, der ikke selv kan ernære sig eller Sine, og hvis Forsørgelse ikke paaligger nogen Anden, er berettiget til at erholde Hjælp af det Offentlige, dog mod at underkaste sig de Forpligtelser, som Lovene herom paabyde“. Her erkjender jo Staten aldeles ubetinget, at Enhver, som ikke kan ernære sig selv eller Sine, skal erholde Hjælp og den paalægger Kommunerne at yde denne Hjælp. Jeg veed nok, at Forholdet ellers er væsentlig forskjelligt; men det forekommer mig, at den Forpligtelse, som Staten har overtaget, er ubetinget og ubegrændset: kun be-